

AV: Andy Manley

STUDIEMATERIAL

UNGA TEATERN

WASA TEATER

LOKALA UPPLEVELSER I VÄRLDSKLASS

KONTAKTPERSON & TEATERPEDAGOG: Harriet Abrahamsson

Tel. 0451034844 epost: harriet.abrahamsson@ungateatern.fi

Materialet är skapat av teaterpedagogerna Sarah Bergkulla Nina Dahl-Tallgren och bearbetat av Unga Teatern.

TEXTER: Sarah Bergkulla, Nina Dahl-Tallgren, Jan Fröjdö, Harriet Abrahamsson

FOTO: Frank A. Unger

REGI: Agnetha Lindroos

Studiematerialet utarbetades av Wasa Teater för Teater Povres bruk.

HEJ!

Vi på Unga Teatern vill erbjuda barn och pedagoger som ser teaterföreställningen VIT att för- och framför allt efterbehandla ert teaterbesök. Målet är att ge barnen möjlighet att bearbeta pjäsens innehåll, tema och formspråk.

Materialet består av lekfulla övningar där barnen får träda in i färgernas värld. Ni hittar också drama- och diskussionsövningar som ger barnen möjlighet att bearbeta orättvisor och konflikter, vilket bidrar till att utveckla barnens emotionella kompetens. Genom dramaövningar utvecklas barnens sätt att kommunicera och hantera sociala situationer. Att diskutera moralfrågor och normer ger sociala färdigheter och utvecklar empati, vilket främjar socioemotionell hälsa i daghem och skola. Övningarna tränar även konstnärliga och finmotoriska färdigheter.

Sarah Bergkulla och Nina Dahl-Tallgren som har utarbetat materialet har valt att sätta fokus på efterarbetet till denna pjäs. Barnen får då möjlighet att själva bilda sig en uppfattning av pjäsen utan att på förhand höra vad den handlar om. Teaterbesöket kan ändå vara bra att diskutera innan ni ser den. Efter föreställningen kan ni diskutera pjäsen med barnen. Så breddas teaterupplevelsen och barnen får fördjupade insikter om temat. De kan också börja knyta tematiken till sitt eget liv. Efterarbetet blir en möjlighet till att själv få leka och lära om föreställningen med alla sinnen. Vi vill uppmuntra er att fritt använda er av de övningar som passar er bäst. Målsättningen med att skapa ett pedagogiskt material till en föreställning är att ge er verktygen och möjligheten att plantera teaterupplevelsen i er dagliga verksamhet. Vill ni ha vägledning eller hjälp med hur övningarna görs kan ni gärna kontakta Unga Teaterns teaterpedagog harriet.abrahamsson@ungateatern.fi. Unga Teatern arbetar för ett levande samarbete mellan daghem, skola och teater.

Lycka till!

Sarah Bergkulla, Nina Dahl-Tallgren och Harriet Abrahamsson

Läs mer om Unga Teaterns publikarbete på www.ungapublik.com

INNEHÅLL

VIT
Produktionsfakta

Hej!

Om pjäsen VIT
Föreställningens tema, formspråk och uttryck
Bra att tänka på inför teaterbesöket

Öppenhet och tolerans

Hur vill vi bemöta varandra?
Vilka normer vill vi bryta?
Hur kan vi utveckla barnens empatiska förmåga?
Vad lär vi oss av konflikter?
Källor och Litteraturtips

Förbered teaterbesöket

Efterarbete

Bilagor

OM PJÄSEN VIT

Följ med på en visuellt lekfull resa i Rynkel och Lurvis vita värld, där varje dag är den andre lik. Det finns inga faror, allt är lugnt och fridfullt. Men plötsligt dyker nya färger upp. Lurvis och Rynkels värld får sprickor, mönster och regler bryts. De försöker sopa undan och hålla kontrollen. Men det är inte alltid så enkelt – inte när det finns så många vackra färger som smyger sig på; grön, gul, blå. Och visst är purpurrod en alldeles ljuvlig färg.

-VIT är en nästan ordlös lek med färger som på ett djupare plan handlar om öppenhet för det nya, om acceptans och allas lika värde, berättar regissör Agnetha Lindroos. Föreställningen riktar sig till barn från tre år och kommer att turnera i daghem, förskolor och skolor inom Wasa Teaters region. Samtidigt är det en föreställning som också lämpar sig för vuxna. Det är en visuell, varm och öm föreställning.

Produktionsfakta

AV: Andy Manley

ÖVERSÄTTNING: Anna Simberg

REGI: Agnetha Lindroos

SCENOGRAFI & KOSTYM: Nina Silfverberg

MUSIK & LJUD: Tim Stratton & Agnetha Lindroos

LJUS: Mats Antell

MASK: Anna Vesterback

I ROLLERNA: Jakob Johansson & Julia Johansson

Föreställningens tema, formspråk och uttryck

Diskutera hur ni kan lyfta fram pjäsens tematik,
formspråk och uttryck i ert daghem, er förskola eller skola.

Sevens Days artikel "Sprickor i en vackert vit värld"
[http://sevendays.vasabladet.fi/artiklar/kultur-och-konst/
sprickor-i-en-vackert-vit-varld](http://sevendays.vasabladet.fi/artiklar/kultur-och-konst/sprickor-i-en-vackert-vit-varld)

Publicerad 22.8.2015 av Nina Dahlbäck

Bra att tänka på inför teaterbesöket

Använd studiematerialet

Bekanta dig med studiematerialet och pjäsen innan teaterbesöket. Fundera på hur ni vill förbereda teaterbesöket med barnen. Att beskriva för barnen vad som kommer att hända och hur det går till på en teater är en bra idé. Man kan till exempel gå igenom överenskommelser på förhand.

Ordningsregler

Ordningsregler som att lyssna, följa aktivt med och respektera varandra gäller under

en teaterföreställning. Man får gärna reagera på det som händer på scenen. Att klappa, skratta, dra efter andan, visa och uttrycka känslor är något som hör till på en teater. Sådant älskar skådespelarna!

Magin uppstår i mötet mellan skådespelarna och publiken. Vi skapar spänningen tillsammans. Utan publik – ingen teater. Ni spelar en viktig roll!

Kan väcka starka känslor

Om det finns barn som är högsensitiva, så kan det vara bra att en vuxen sitter bredvid under föreställningen. En konstnärlig upplevelse kan väcka starka känslor. Samtal om teaterupplevelsen både före och efter teaterupplevelsen är speciellt viktigt för de här barnen.

Sociala medier

Om ni tar bilder eller videor inför eller efter föreställningen eller när ni utför uppgifterna får ni gärna skicka dem till oss eller lägga in hashtaggen [#ungateatern](#) och [#teaterpovre](#) och [#sättfärgpåvärlden](#). Låt oss inspireras av varandras intryck genom att lämna avtryck!

Trygg teater

Unga Teatern gör teaterbesöken så säkra som möjligt och följer alla säkerhetsföreskrifter.

Vi håller avståndsrekommendationerna och skådespelarna använder alltid mask, utom under själva uppträdandet på scenen.

Ibland måste föreställningen inhiberas för att trygga skådespelarnas och publikens säkerhet. Då tar Unga Teatern kontakt och bokat om ert teaterbesök.

ÖPPENHET OCH TOLERANS

Hur vill vi bemöta varandra?

Det krävs mod för att våga möta det som är annorlunda, det som känns främmande, det som bryter mot våra samhälleliga normer. Det blir lätt att man ställer sig negativt till sådant som avviker från det man känner sig van med.

Vi har alla fördomar oavsett om vi vill eller är medvetna om dem. Våra hjärnor arbetar hela tiden med att kategorisera och sortera omvärlden. Hjärnan strävar efter att skapa sammanhang och mening i alla sinnesintryck genom att skapa stereotyper. Skulle vi sakna den förmågan, skulle vi drunkna i information. Det är alltså en bra sak. Men det gör också att vi lätt skapar förutfattade meningar om saker och ting. Därför är det viktigt att bli medveten om sina egna fördomar. När är de till hjälp? När skadar de och får negativa följder? Vilka fördomar har du?

Fördomar gör att man dömer någon på förhand innan man har lärt känna personen. Fördomar gör därför att man beskriver människor på ett orättvist sätt. Man antar något om en grupp istället för att

se till den enskilda människan.

Tur nog lever vi i ett land där öppenhet och tolerans har vunnit många segrar. Men många barn möter ändå fortfarande idag fördomar. Det kan bero på att man är av ett visst kön, på att man inte ser ut som andra flickor eller pojkar förväntas göra. Fördomar kan knytas till en sexuell läggning eller till hudfärg eller till att man kommer från ett annat land, med en annan bakgrund. Man kanske har en funktionsnedsättning som majoriteten inte har. Eller en annan tro eller religion? Eller något så enkelt som en viss ålder. Felaktiga fördomar kan knytas till nästan vad som helst. Pågår de länge i en grupp kan det leda till mobbning.

Mobbning förekommer även bland små barn, men fenomenet kan inte alltid identifieras. Genom att förebygga mobbning bland barn under skolåldern kan man förebygga mobbning i skolan. Om man blir sämre behandlad av andra på grund av att man är ett visst kön, man har en viss sexuell läggning, man har en viss hudfärg, kommer från ett annat land, har en annan bakgrund, man har någon funktionsnedsättning, en viss religion eller tro, man har en viss ålder, så kallas det diskriminering. För att alla ska kunna bli behandlade lika är det viktigt att daghemmet och skolan har en plan för lika rättigheter och möjligheter.

Vilka normer vill vi bryta?

Normer är antaganden hur vi människor är eller borde vara. Normer är samhällets outtalade regler för vad som anses bra och vad som anses dåligt. Reglerna styr vem som får bli sedd, vems röst som hörs, vem som hör till en grupp och vem som lämnas utanför. Normer handlar också om uppfattningar kring religion, hudfärg, språk, utkomst, nationalitet, förmåga att lära sig och vara social. Normer uppstår när en viss **grupp människor** vänder sig vid ett visst handlingssätt och uppfattar dessa som normala, godtagbara och önskvärda. Det vanliga är dock inte automatiskt någonting som är normalt och att avvika från normer är ingenting som är dåligt.

Att kunna upptäcka de omedvetna normer, krav och förväntningar som vi har på barn kräver kunskap och reflektion. För att kunna förändra situationen måste man börja med att inse att normer och antaganden är en del av hur vårt samhälle är uppbyggt. Genom att synliggöra och ifrågasätta normer ger man möjlighet till fler handlingsmöjligheter och förebyggande av diskriminering, mobbning och kränkningar. Hur arbetar ni med att synliggöra normer på er arbetsplats? T.ex. hur reagerar ni vuxna på er arbetsplats när pojkar bråkar till skillnad när flickor bråkar?

Hur kan vi utveckla barnens empatiska förmåga?

Empati handlar om att kunna leva sig in i andra människors känslor, samt att kunna dra slutsatser vad en annan människa känner vid ett vist tillfälle. Det handlar om att kunna visa medkänsla, att kunna tyda små signaler och "dolda budskap" i det sociala spelet och kunna se saker ur andras perspektiv.

Vår empatiska förmåga anses vara någonting vi föds med. Men för att barn ska kunna utveckla den förmågan behöver de få möta empatiska vuxna som kontinuerligt stöder och bekräftar barnet i denna process. Ett bra sätt att träna barns empatiska förmåga är via sagor. Barnen får leva sig in i olika roller och ger dem möjlighet att identifiera sig med andra, det hjälper dem utveckla sitt känsloregister och de blir medvetna om att de yttre olikheterna alltid motsvaras av inre likheter.

Vad lär vi oss av konflikter?

För att kunna verka för ett öppet och tolerant klimat på daghemmet, förskolan och skolan ska man stöda barnen i deras sociala och emotionella färdigheter. Det är viktigt att barn lär sig komma överens med andra människor, uppfatta och förstå egna och andras känslor för att samspelet ska kunna fungera. Målmedveten träning för att lära barn hur man fungerar i ett kamratförhållande bör inledas redan i dagvården, där barnen under handledning kan träna färdigheter som är förknippade med att bekanta sig med andra, få vänner, bli en del av en grupp, berätta om sig själv, identifiera sårande kommunikation och ta hänsyn till andra.

Konflikter är en naturlig del av livet. Vad som avses med en konflikt är olika beroende på vilken kultur man är uppvuxen med. En konflikt kan uppstå om man tycker olika om någonting, om ens behov inte blir tillfredsställt, om man har olika värderingar, som en reaktion om någon bryter ens mönster eller på fientligt bemötande.

När man lyckats skapa en trygg och tillitsfull atmosfär för barnen, har det en positiv inverkan på deras samspel och inlärningsförmåga. Om det förekommer mobbning eller mycket kränkningar i en grupp känns situationen otrygga för alla, då är det upp till pedagogen att styra upp verksamheten och visa god förebild. Om det förekommer konflikter inom kollegiet smittar den dåliga stämningen snabbt av sig på barnen, därför är det viktigt att de vuxna också ser till att de löser sina konflikter på ett konstruktivt sätt.

För att man ska kunna hantera konflikter på ett konstruktivt sätt, är den empatiska förmågan en grundförutsättning. För att förmågan att förstå andra och sätta sig in i deras situation ska kunna utvecklas är det viktigt att barn får växa upp i ett accepterande klimat som inger respekt och trygghet.

När en konflikt uppstår på skolgården är det viktigt att pedagogen har en bejakande och positiv inställning, lär barnen se möjligheten till reflektion. Då utvecklas den empatiska förmågan, de lär sig respektera olikheter samt hur man hanterar situationen när den uppstår. Ofta uppmanar man barnen att säga "förlåt". När ett barn ska säga förlåt måste den egna arga känslan gå över och ersättas med önskan om att allt återigen ska bli bra. Det måste *kännas* bra för att klara en konflikt. Forskning säger att det effektivaste sättet att försonas är att bjuda på kontakt och lek igen. Det är viktigt att man som vuxen finns med och stöder barnen i deras konflikthantering, men att man också ger dem själva möjlighet att hitta en lösning på problemet. Det är inte alltid man själv vet grunden till konflikten och tolkar situationen fel, vilket kan leda till negativa effekter hos barnen. Att lyssna in är viktigt.

Sätt att hjälpa barn i konfliktsituationer:

- **Bekräfta barnets känslor.** Bekräfta att du ser ilskan utan att försöka skjuta undan den. Att bli sedd, hörd och förstådd hjälper barnet att lugna sig.
- **Hjälp barnet att tänka efter.** Verbalisera tillsammans möjligheter och alternativ. Då är det lättare att se och överväga hur man ska gå till väga. Det hjälper barnet att få överblick och en känsla av kontroll i situationen. När barnet ser sina olika handlingsalternativ är det lättare att bestämma sig för vad det vill göra.
- **För vissa barn fungerar ritberättande.** Ibland är barnet inte moget nog att i stunden kunna se alternativen och följderna av dem. Då behöver det fram för allt komma ur affekten. Genom att efteråt med enkla sträckgubbar rita fram olika scenarier kan det bli lättare att se orsakssammanhang. Metoden stärker barnets förmåga att lösa liknande situationer i framtiden och frustrationen kan då övergå i stolthet över att själv kunna lösa konflikter. Prova!

Källor och litteraturtips

*Social och emotionell träning för alla barn
- en praktisk handbok för skolan, förskolan och
föräldrar*

Maria- Pia Gottberg, Brain Books (2010)

På genusäventyr

Metodbok för drama och genus i förskolan

Eva Helén, Magdalena T Granholm, Natur &
Kultur (2010)

*Mobbningsförebyggande arbete inom
småbarnsfostran*

*Att utarbeta en handlingsplan för att
förebygga och ingripa i mobbning*

Maria Stoor-Grenner, Laura Kirves,
Folkhälsan, Mannerheims barnskyddsförbund

Konflikthantering i professionellt lärarskap

Birgitta Friberg , Ilse Haakvoort, Gleerups
utbildning (2015)

*Låt oss tvista igen!: Om konflikthantering i
förskola och skola*

Ylva Elvin-Nowak, Synöve Faldalen, Gunilla
Granath, Ilse Hakvoort, Ingela Kolffjord, Katta
Nordenfalk, Mimmi Palm, Sven Rosell, Heléne
Thomsson, Robert Thornberg, Christina Thors
Läraryrskommittens förlag (2010)

*Skapa plats – en normutmanande bok för en
mer inkluderande skola*

Nina Blomberg, Ekvälita (2020)

www.normer.fi

En nätsida om normer, normkritik och vad
man kan göra

<https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/154445/bullying.pdf?sequence=1>

Laura Repos forskning: Bullying and its
preventions in early childhood education (2015)

FÖRBEHANDLA TEATERBESÖKET

Ingångarna är till för att väcka intresse och nyfikenhet inför det stundande teaterbesöket. Så här väcks barnens motivation och de får en djupare insikt i föreställningen och teaterns värld. Samtidigt öppnar ni upp för efterarbetet.

Ni behöver inte göra alla övningar. Använd de som ni anser är lämpliga för just er grupp. Om du vill ha vägledning och stöd ta gärna kontakt med Unga Teaterns teaterpedagog Harriet Abrahamsson harriet.abrahamsson@ungateatern.fi

Bekanta er med pjäsen

a) Inför teaterbesöket

Berätta för barnen att ni inom en snar framtid ska se pjäsen VIT. Använd er av informationen som finns i studiematerialet och berätta vilka skådespelare barnen ska träffa. Ni kan även se på bilderna och diskutera tillsammans vad ni tror händer på bilderna.

b) Pjäsen VIT

Vad associerar barnen med pjäsnamnet VIT? Reflektera tillsammans. Vilka förväntningar har barnen på teaterbesöket? Vad förväntas av dem? Hur är man en bra teaterkompis?

c) Charader

I pjäsen VIT är det ganska sparsamt med dialog, mycket av det som händer framkommer genom fysisk handling. Ett sätt för barnen att närma sig detta formspråk är att leka charader. Dela in barnen i grupper på två. Varje par får i uppgift att fundera på en rörelse, något de gör varje dag, t.ex. äta, klä på sig, borta tänder, kamma håret, öppna dörren, hoppa hopprep, vila. Låt dem öva på rörelsen en stund, pedagogen kan gå runt i grupperna och hjälpa paren göra sina rörelser så tydliga som möjligt. Därefter får varje par visa sin rörelse, de andra gissar vad de gör. Pedagogen hjälper barnen om de har svårt att lista ut vad svaret är. Avsluta sedan med rungade applåder.

Färglära

a) Koncentrationsövning

Att vara konstnär kräver en hel del koncentration. För att man ska få ut det mesta möjliga av en konstnärlig process är det därför bra att alltid inleda med en koncentrationsövning innan man sätter igång med att måla. Det kan vara rytmlekar, övningar som tränar minnet eller sinnestränande övningar. Det krävs lugn för att man ska kunna öppna och lyssna till sina sinnen, vara närvarande och ge de andra i gruppen arbetsro.

Alla sitter eller ligger på golvet och blundar. Pedagogen går omkring i rummet och åstadkommer olika ljud. Barnen ska peka åt det håll varifrån de hör ljudet. Efter övningen samlas ni för en berättarrunda, nu får barnen berätta vad de hört och försöka identifiera ljuden. Denna övning kan man utveckla genom att be barnen föreställa sig en fantasiplats när de hör ljudet, en fantasifigur som gör ljudet och vad som händer där.

Annorlundaskap

a) Lyssna på varandra

Har ni som rutin att samlas i ring på morgonen? Detta är ett bra tillfälle att diskutera era morgonrutiner, be barnen berätta om vad de gör på morgonen innan de kommer till daghemmet, förskolan eller skolan. Ni kan också diskutera om barnen har någon speciell rutin som de följer varje morgon, t.ex. borstar de alltid tänderna innan de äter morgonmål? Varför tror ni att man göra vissa saker på ett visst sätt och i en viss ordning? Uppmuntra barnen att berätta och fundera tillsammans, var noga med att påpeka att det inte finns något rätt eller fel sätt att göra saker på. Nyfikenhet och öppenhet är nyckelorden, vilket också gäller när man arbetar med olika dramaövningar.

När barnen ser pjäsen kommer de att upptäcka att också Lurvis och Rynkel också har vissa morgonrutiner som de följer, det kan vara intressant att diskutera deras morgonrutiner på följande morgonsamling. På vilket sätt skiljde de sig från era rutiner? På vilket sätt var de lika?

b) Måla tillsammans

Sätt på instrumental bakgrundsmusik. Ta fram ett stort tomt papper och färgpennor. Låt barnen sedan göra en gemensam gruppmålning, där alla är med och målar på samma papper. Låt målandet pågå under tystnad i ungefär 15 minuter.

Diskutera därefter vad som hände när ni målade. Hur fungerade samarbetet? Har ni målat en gemensam bild eller är det flera bilder på ett papper? Blev någon arg på de andra för att de förstörde vad man själv tänkt eller valde fel färg? Varför blev man iså fall arg? Fick någon mindre utrymme än någon annan? Avsluta med några uppmuntrande ord om hur barnen lagt märke till olika saker när de tittat på målningen och ge ett namn åt ert fantastiska konstverk!

c) Hela fågelholken stormar

Ställ ett antal stolar som är något färre än gruppens antal med ryggarna mot varandra, det här är nu den trygga fågelholken och sätt på glad musik. Barnen ska föreställa sig att de är ägg som dansandes går runt fågelholken. För varje gång musiken stoppas ska alla sätta sig på stolarna. Efter varje gång tas en stol bort. Trots att det blir färre och färre stolar måste alla beredas plats (i motsats till den ursprungliga leken Hela havet stormar, där en i gången blir utslagen). Till sist gäller det att få alla med på en och samma stol.

EFTERARBETE

Efterarbetet ger möjlighet att analysera och reflektera över pjäsen och fördjupa teaterbesöket. Viktigast är att barnen får utrymme att bearbeta intryck och upplevelser. Efterarbetet är uppdelat i två större teman som innehåller mindre workshopar, men man kan även genomföra en eller flera av uppgifterna, i valfri ordning. Välj fritt det som du anser lämpligt för din grupp och med den tid du har till förfogande. Låt även barnens tankar och konstnärliga upplevelser styra valet av bearbetningsuppgifter. Ifall du vill ha stöd och vägledning med att omsätta övningarna i praktiken, ta gärna kontakt med våra teaterpedagoger.

Se andra och varandra

a) Minnesrunda

Be barnen stänga ögonen och tänka tillbaka på föreställningen. Låt dem framkalla en minnesbild av en scen, situation eller replik som de kommer ihåg. När de är klara kan de öppna ögonen. Låt var och en dela med sig av sin minnesbild. Uppmuntra dem att berätta så detaljerat som möjligt. Därefter kan ni samtala vidare om föreställningen och hur de upplevt den. Ge dem utrymme att reflektera, hjälp varandra sätta ord på tankar och känslor och berätta för dem att det inte finns något riktigt eller felaktigt sätt att uppfatta en pjäs.

- Vilka rollfigurer fanns med i föreställningen? Vad tyckte du om dem? Hur reagerade de när färger började dyka upp?
- Hur började föreställningen? Vad hände sedan? Hur slutade föreställningen?
- När var det som mest spännande? Var det något i föreställningen du inte tyckte om?
- Vad hände med scenografin under pjäsens gång? Hur kändes det att se på något som var alldeles vitt? Hur kändes det när det började dyka upp färger?

b) Återskapa ljuden

Sätt er i ring. Barnen tänker tillbaka på föreställningen. Vad fanns där för slags ljud? Hur lät de? Alla stänger ögonen och återskapar ett ljud som de kommer ihåg. Tillsammans bildar ni en vacker ljudmatta. Om man vill kan man vara tyst en stund och bara lyssna på de andra.

c) God morgon Rynkel

Dela in barnen i två lika stora grupper och be dem ställa sig i en inre och en yttre ring, så näsorna pekar mot varandra. Sätt på glad musik och låt ringarna dansandes gå åt varsitt håll. När musiken stannar, ska man hälsa på den man lämnar att stå mitt emot i den andra ringen med en rungandes glatt "God morgon (namn)". Med denna övning får barnen träna på att ge varandra uppmärksamhet och bekräftelse (och så känns det bra att bli sedd av sina kompisar).

d) Kramtafatt

Rynkel och Lurvis tycker om att kramas! Ibland kan det vara så att de också vill lura andra till det. Utse två barnen till fasttagare, en är Rynkel och en är Lurvis. De ska försöka ta fast de andra barnen. För att slippa bli fasttagen ska man krama någon. Efter en stund kan man byta fasttagare. Var noga med att se till att alla barnen blir kramade. Övningen bidrar till ett positivare klimat i gruppen.

Olika men ändå lika

a) Vad har vi gemensamt?

Lurvis och Rynkel gör det mesta tillsammans, vad har ni gemensamt? Låt barnen dansa runt i rummet till musik. Var och en för sig. När pedagogen stannar musiken och säger en siffra, ska barnen så snabbt som möjligt bilda grupper med det antalet. I grupperna ska de sedan komma på någonting som de har gemensamt och göra en staty tillsammans. Sedan får de andra grupperna gissa vad det är. När alla har berättat vad de har gemensamt sätter pedagogen på musiken igen och dansen fortsätter tills en ny siffra utropas.

b) Det röda ägget

Sätt er i ring och plocka fram ett rött ägg. Behandla det röda ägget varsamt. Kommer barnen ihåg det röda ägget? Hur tror barnen det kändes för det röda ägget att komma till en alldeles främmande vit värld? Vad skiljde det röda ägget från de andra? Vad hade de för likheter? Vad tyckte Rynkel och Lurvis om ägget? Hur tror de ägget kände sig när det blev slängt i soptunnan och inte fick vara med de andra äggen? Vad skulle barnen vilja säga till det röda ägget? Avsluta med att låta ett rött ägg gå runt i gruppen, alla behandlar ägget varsamt och viskar det som de vill säga till det.

c) Vi är alla olika fast lika

Kommer ni ihåg fågelholkarna från pjäsen? Visst såg de alla väldigt olika ut? Ingen var den andre lik. Dela in barnen i par och ge dem temat "fågelholk" och be dem göra statyer (stillbilder). Barnen planerar och provar hur de vill att deras fågelholk ska se ut. Alla par visar sina fågelholkar. Låt dem sedan göra en ny fågelholk som ser helt annorlunda ut. T.ex. en lång fågelholk, en taggig fågelholk, en liten, en stor osv. Låt kreativiteten flöda! Diskutera tillsammans med barnen hur fågelholkarna såg ut, vad skiljde dem åt? På vilket sätt var de lika? Gör sedan samma övning med ett annat tema och som ni vill diskutera, t.ex. hur är en pojke? Sök efter så många olikheter och likheter som möjligt.

Be barnen rita fågelholkarna (och t.ex. pojkar). Ta ett vitt A4 papper och dela in det i fyra rutor. Uppmuntra dem till att rita noggrant och försök få med olika detaljer. Låt barnen berätta om sina teckningar och diskutera tillsammans. På vilket sätt är vi alla lika? På vilket sätt är vi alla olika? Pedagogen kan avsluta diskussionen med att konstatera att vi är alla väldigt olika på många sätt, en del har brunt hår, en del har blå ögon en del är väldigt långa, men vi är alla lika mycket värda.

Fördomar och stereotyper

a) Förutfattade meningar

Diskutera tillsammans om stereotyper och hur lätt man kan ha en förutfattad mening om någon annan. Som exempel ur föreställningen kan ni diskutera Rynkel och Lurvis inställning till färger.

b) Lurvis och Rynkel älskar färger

Lurvis och Rynkel älskar verkligen färger och nu vill de sy mera färgglada kläder åt sig. Kan barnen gissa i vilka slags färger och mönster de syr sina kläder? Sätt er i en ring med ansiktena in mot ringens mitt och håll händerna bakom ryggen. Var och en får nu en tyglapp att känna på. Man ska försöka föreställa sig färgen och strukturen på lappen, skapa sig en bild av den, berätta sedan hur ett klädesplagg skulle kunna se ut om den blev sydd i det tyget. Vilken färg ska det ha? Vilket mönster? Ska den t.ex. ha volanger, rosetter, ska den vara lång eller kort? Hur ser de ut när de har på sig plagget? Uppmuntra dem till att använda fantasin och berätta så detaljerat som möjligt, det finns inget rätt eller fel när man använder sin fantasi. När barnen berättat klart kan ni titta på tygbitarna. Samtala om de inre bilder barnen fick av att känna på tygbiten och att tygbitens verkliga färg och mönster inte ska behöva stämma överens med den inre bild man skapar sig av den.

c) Arbete!

Ibland kan det vara svårt att ändra på ens fördomar. Detta kan man illustrera med denna övning. Låt barnen göra en egen "arbetspinne" en sådan som Rynkel och Lurvis hade. Klipp, limma, dekorera och färglägg. Låt barnen gå runt med pinnen i rummet och peka på olika föremål och namnge dem. Utmaningen är att ge föremålen nya namn. T.ex. om man pekar på en stol, kan man istället kalla den för lampa. Pekar man på golvet, kanske man istället säger tak. Låt barnen gå runt och associera fritt. Man kan antingen göra den var och en för sig, i par eller i mindre grupper. Är det svårt att ställa om hjärnan och ändra på någonting man lärt sig "att så är det"?

Öppenhet och respekt

a) Vad betyder ordet respekt?

Diskutera tillsammans vad ordet respekt kan betyda. Vad betyder det att visa respekt? Hittar ni några exempel ur föreställningen när Rynkel och Lurvis visade respekt?

b) Holken med de färggranna komplimangerna

Till den här övningen behöver ni vita pappersbitar utklippta i olika former. Alla barnen får ett varsitt papper att skriva eller rita en komplimang på med en färgpenna, tusch eller krita, det ska vara något snällt man kan säga till någon annan. Pedagogen kan hjälpa till och skriva om det behövs. Vänd sedan på lapparna och klistra upp dem på väggen till en egen stor vit fågelholk. De följande dagarna kan ni sedan vända ett papper i gången, en komplimang för varje dag som barnen kan använda sig av. Kan ni se hur glad och färggrann fågelholken blir av alla komplimanger?

c) Skrattholken

Be alla barnen lägga sig på golvet zick zack med huvuden på varandras magar. Nu är de alla en stor fågelholk och vet ni vilken? Jo, skrattholken! Be ett av barnen börja skratta och låt därefter skrattet sprida sig runt i hela holken.

Konflikthantering

a) Diskutera konflikter

Ibland händer det att man tycker olika, precis som när Lurvis ville behålla det röda ägget och Rynkel ville slänga det. Ibland kan det gå så långt att det blåser upp till en riktig konflikt. Diskutera med barnen om konflikter. Vad betyder ordet konflikt? Varför bråkar man? Hur känns det när man bråkar? Vad kan man lära sig av konflikter? Kan det vara bra att tycka olika ibland? Vad kan man göra när man är i konflikt med någon annan? Hur kan man lösa en konflikt?

b) Ja det gör vi!

Den här övningen handlar om att vara positiv och öppen till alla förslag som ges. Pedagogen börjar med att ropa "Kom så leker vi kycklingar", då ska barnen svara "Ja det gör vi", därefter får alla leka kycklingar. Påminn barnen att det inte finns något rätt eller fel sätt att föreställa en kyckling. Därefter får någon annan i gruppen fortsätta leken med att utropa något annat som man kan leka, varpå resten av gruppen svarar "Ja det gör vi!". Så fortsätter övningen tills alla har fått säga någon gång eller tills pedagogen avslutar den.

c) Rollspel

Ibland tar våra känslor över när vi möter något som är annorlunda. Hur kan man handskas med det? Rollspel är ett mycket kreativt sätt att ta upp konflikter och problem där publiken direkt är involverade i processen. Börja med att välja en vardaglig situation som med en tydlig konflikt där någon är i underläge. Spela upp en kort scen som slutar när konflikten är som värst. Efter det spelar man upp scenen en gång till, den här gången blir publiken inbjuden att delta. Publiken får ropa stopp och gå in och ersätta någon i spelet, som man vill hjälpa och visa hur rollfiguren kan hävda sig och föra fram sin sak. Den som ursprungligen hade rollen får sätta sig på sidan om. När förslaget spelats upp lämnar ersättaren scenen och man spelar upp den ursprungliga versionen igen. Pedagogen uppmanar fler att komma med förslag till lösningar. Det handlar inte om att hitta den rätta lösningen utan om att visa på olika möjligheter att tackla en situation.

Med yngre barn kan man överföra dessa till djurens värld och spela små sagospel där problematiken belyses. På detta sätt får barnen distans till händelserna och kan diskutera dem utan att komma in på personer allt för mycket. T.ex. haren Håkan tycker om att ha på sig sin rosa klänning, men de andra retar honom för det.

Färglära

Tankar och tips innan ni sätter igång:

- Innan ni påbörjar er konstresa är det viktigt att skapa en trygg och tillitsfull atmosfär i gruppen. På det viset kan barnen koncentrera sig på den kommande uppgiften.
- Ingen är fullfjädrad konstnär från början. Upprepa gärna övningarna, skratta och ha kul tillsammans när det inte går som man tänkt.
- Om man arbetar i grupp och slutresultatet uteblir är det ett utmärkt tillfälle att diskutera en eventuell konflikt och poängtera att det viktigaste är att man alltid försöker och vågar prova sig fram.
- Efter varje avslutad uppgift är det bra att reflektera över vad som har hänt, det ger barnen möjlighet till eftertanke och lära sig att se hela processen.

Grundfärgerna

a) Sätt färg på det vita

Hur upplevde barnen allt det vita i föreställningen? Pedagogen tar på sig vita kläder som barnen sedan får färglägga. Det kan vara bra att ha ordentligt med kläder under som får bli smutsiga, annars kan det bli väldigt blött och kallt för den som har på sig de vita kläderna. Låt färgerna explodera och täcka allt det vita! Vilka färger hittar ni på kläderna? Kommer ni ihåg vilka färger ni såg i föreställningen?

b) Färgdetektiver

Nu ska alla barn få bli färgdetektiver och gå på jakt efter våra 3 grundfärger. Gå på upptäcktsfärd och be barnen leta efter någonting som är grönt, blått och rött. Om behövs kan man ge barnen en varsin påse att samla föremålen i. Sätt ut A3 eller större ark av de tre färgerna på golvet. Be barnen försöka para ihop sitt föremål med rätt färg. Berätta för barnen att detta är våra 3 grundfärger, från dessa tre färger kan man sedan blanda alla världens färger. Vilka andra färger finns det? Vilken färg har t.ex. skogen, marken, eller andra föremål som finns i er närhet? Diskutera och fundera tillsammans.

Använd er därefter av vattenfärger och be barnen med yviga penseldrag måla av föremålen de hittat i den färg det har. Därefter kan ni leka konstupställning och barnen får i egenskap av konstnärer visa det föremål de hittat och berätta om sina mästerverk.

Ta de färgade arken och sätt upp teckningarna på väggen, vid det röda pappret sätter ni upp de röda målningarna, vid det blåa sätter ni upp de blåa och vid det gula sätter ni upp de gula målningarna.

Blanda färger

a) Färgmagiker

Det kan uppstå väldigt spännande, intressanta och roliga saker när man vågar möta en annan människa, precis som när två grundfärger möts! Till denna övning behöver ni papper, vattenfärg och penslar. Dela in barnen i par, den ena i paret får grundfärgen gul och den andra får grundfärgen blå. Barnen ska nu börja färglägga från varsin ända av pappret. När de möts på mitten behöver de mycket vatten och färg i penslarna. Måla över en liten bit in på varandras färger, man kan också vicka försiktigt på pappret så att färgerna flyter ihop. Den gröna ön har uppstått! Låt barnen tillsammans i sina par fantisera vad som finns på ön. Hur ser den ut? Vad för slags träd och växter finns där? Bor det några djur där?

Slå ihop paren till mindre grupper och låt dem tillsammans göra en statybild över hur det ser ut på ön. Låt barnen föreställa sig att de är träd, djur, stenar eller annat som kan finnas där. Visa sedan statybilderna för varandra. Tänk vilken spännande ö det blev!

Ni har just kommit på något väldigt viktigt om färger, hur får man färgen grön? Man kan också undersöka andra färgmöten. Man kan t.ex. dra streck med färgerna grön-röd (som tillsammans blir färgen gul) och göra eld eller genom att först måla hela pappret rött och sedan ett blått moln i mitten, som blir en vacker röd och lila kvällshimmel.

b) Färgforskaren

Lurvis har blivit så intresserad av färger, så till den grad att hon har börjar forska i färger! Kan ni hjälpa henne med sin forskning? Till denna övning behöver varje barn fyra plastmuggar. Blanda vattenfärg i tre av muggarna, grön, röd och blå. I den fjärde sätter ni vanligt vatten. Låt barnen blanda de olika färgerna och forska i vilka färger som kan uppstå. Om man vill kan man ta färgprovet (bilaga 1) som hjälp eller så kan man låta barnen fritt experimentera.

När ni är klara med er forskning kan ni diskutera tillsammans. Var det några färger som var

svårare att hitta än andra? Finns det färger du tycker är ledsna? Finns det färger du tycker är glada?

c) Favoritfärgen

Lurvis och Rynkel tycker båda om färgen röd, men de har också en hel del andra favoritfärger. Vilken är din favoritfärg? Innan barnen går hem för dagen kan du be dem följande dag ta på sig något som har deras favoritfärg på sig. Det kan vara en blus, byxor, vantar, armband. Följande dag får barnen visa vad de har på sig och berätta om sin favoritfärg, varför tycker du just om den färgen?

Använd er sedan av vattenfärger och bilaga 2. Be barnen färglägga fågelholken med deras favoritfärg. Försök efterlikna färgen på plagget så noga som möjligt genom att blanda och prova er fram. Därefter kan ni bygga upp ett helt kvarter av holkar på väggen. Fundera tillsammans vem som bor i holkarna? Vad heter holkbyn? Hur ska de som bor i byn vara mot varandra för att alla ska känna sig välkomna, trygga och ha det bra tillsammans? Vilka regler har ni på ert daghem, förskola eller skola som gör att alla har det bra tillsammans?

d) Sinnesstämning

Färger kan berätta ganska mycket om vår sinnesstämning och olika kulturella uppfattningar. Detta kan vara intressant att fundera på tillsammans med barnen. Låt barnen gå runt i rummet, var och en för sig till instrumental musik. Då musiken tystnar säger pedagogen en sinnesstämning, t.ex. glad, ledsen, rädd. Vilken färg förknippar barnen med sinnesstämningen. Hur rör man sig i olika sinnesstämningar? Diskutera tillsammans och prova. Vad är det som gör att jag ser rädd ut? Vad är det för skillnad på glad och sorgsen gång? Man kan därefter prova göra övningen andra vägen, dvs. pedagogen säger en färg och barnen visar den sinnesstämning de förknippar med färgen.

Färgnyanser

a) Färgcirkel

Nu har ni upptäckt att det finns 3 grundfärger och genom att blanda dessa kan man få en hel del andra färger. Men en färg kan ju också ha olika nyanser. Klipp sönder bilderna från "Färgmagikern" i små bitar och gör er egen färgcirkel genom att limma bitarna på bilaga 3. Var

noga med olika nyanser så att färgerna får mjuka övergångar mellan varandra.

b) Färgtrianglar

Gör er egen skimrande måne. Klipp ut olikfärgade trianglar i silkespapper och sätt dem inuti en plastficka eller använd er av bokplast. Forma dem så att de ligger i en måne. Sätt sedan plastfickan mot fönstret och titta mot ljuset hur färgerna blandas. Med denna övning får barnen upptäcka att färgat papper också kan ge upphov till nya nyanser och kulörer.

Avslutning

a) Måla ansiktet

Nu är det dags att plocka fram fantasifärgerna. Dela in barnen i par och be dem sätta sig mot varandra. Den ene i paret blundar medan kamraten med fingret målar den andres ansikte med fantasifärger. Den som målar kan samtidigt i lugn ton berätta om vilka färger den använder, om den blandar färgerna och vilka motiv den målar. Använd er gärna av lugn musik medan övningen pågår.

b) Den vandrande färgpricken (avslappning)

Be barnen lägga sig på rygg på golvet. Låt dem föreställa sig att de har en prick, som sitter mellan ögonbrynen. Färg och storlek bestämmer barnen själva. Berätta i lugn och avslappnad ton om hur pricken vandrar genom kroppen. Börja med ögonen, kanske pricken åker i cirklar runt, vandrar sedan vidare med näsryggen, munnen osv. Låt pricken till sist landa i magen. Därifrån växer den och blir större och större, ända tills pricken är så stor att den har färgat hela kroppen.

Efteråt kan ni be barnen samla material i den färg pricken var. Det kan vara naturmaterial eller annat pysselmaterial ni har tillhanda. Låt dem klippa, limma och bygga en liten miniatyr av sig själva. Kanske ni har sätta dem att bo i fågelholkarna ni gjorde i övning 2 c.

TROLLA MED FÄRGER

Kombinera äggens färger och måla holken i den färg de två äggen bildar tillsammans

